

Til: Universitetsstyret
Fra: Universitetsdirektøren

Sakstype: Informasjonssak
Møtesaksnr: I-sak 3-2023
Møtenr: 1/2023
Møtedato: 7. februar 2023
Notatdato: 16.januar 2023
Arkivsaksnr:
Saksansvarlig: Johannes Falk Paulsen
Saksbehandler: Gunnar Dick

Utvikling av Bærekrafthuset/UiO Sustainability Hub ved UiO

Hovedproblemstillinger

UiOs *Strategi 2030 "Kunnskap - ansvar - engasjement: For en bærekraftig verden"* og «*Helhetlig strategi for klima og miljø*» fordrer økt innsats fra UiO for at vårt samfunnsoppdrag bidrar til en mer bærekraftig verden. Forskning, utdanning, samfunnskontakt og innovasjon relatert til klima, miljø og bærekraft skal styrkes, og i høyere grad bidra til nye løsninger og økt forståelse for en utvikling mot et mer bærekraftig samfunn.

Universitetsstyret vedtok i februar 2022 klima- og miljøstrategien og ble i desember 2022 forelagt mandat for arbeidsgruppen for etablering av Bærekrafthuset/UiO Sustainability Hub. Bærekrafthuset foreslås etablert i løpet av 2023 og utvikles i faser. Arbeidet organiseres i form av en arbeidsgruppe som utarbeider anbefalinger for utviklingen og trinnvis etablering.

Mandatet er revidert etter drøfting med tjenestemannsorganisasjonene i desember 2022 og januar 2023. Det vises til referat fra møte med de ansattes organisasjoner i o-saken universitetsdirektørens orienteringer. Det er videre utarbeidet et faglig strategidokument som grunnlag for arbeidet. Hovedmålet er styrking av UiOs aktivitet relatert til bærekraft.

UNIVERSITETET I OSLO

Arne Benjaminsen
universitetsdirektør

Johannes Falk Paulsen
ass. universitetsdirektør

Vedlegg

Vedlegg 1 - Mandat for arbeidsgruppe for etablering av Bærekrafthuset ved UiO

Vedlegg 2 - Bærekrafthuset – katalysatoren i UiOs bærekraftsatsning

Mandat for arbeidsgruppe for etablering av Bærekrafthuset ved UiO – revidert 13.01.23 etter universitetsstyremøte og IDF

Innledning

UiOs *Strategi 2030 "Kunnskap - ansvar - engasjement: For en bærekraftig verden"* og «*Helhetlig strategi for klima og miljø*» fordrer økt innsats fra UiO for at vårt samfunnsoppdrag bidrar til en mer bærekraftig verden. Forskning, utdanning, samfunnskontakt og innovasjon relatert til klima, miljø og bærekraft skal styrkes, og i høyere grad bidra til nye løsninger og økt forståelse for en utvikling mot et mer bærekraftig samfunn. Universitetsstyret vedtok i februar 2022 klima- og miljøstrategien. Utarbeidelse av et satsningsforslag knyttet til temaet bærekraft på Nedre Blindern er et nedfelt delmål.

Som del av Nedre Blindern-satsningen og oppfølging av tiltaksplanen foreslås det å etablere *Bærekrafthuset*, med det engelskspråklige navnet *UiO Sustainability Hub*, som katalysator for styrket tverrfaglig forskning, utdanning og samfunnskontakt om bærekraft ved UiO. Bærekrafthuset skal være et faglig tyngdepunkt, men dets viktigste funksjon vil være å skape vekselvirkninger og stimulere til aktivitet med og på tvers av fag- og forskningsmiljøer ved UiO. Bærekrafthuset må peke utover seg selv og bidra til rettferdig bærekraftige omstilling.

I løpet av 2023 vil disse faglige interessene og mulighetene bli identifisert og utredet, og et forslag til forskjellige faser i utviklingen av Bærekrafthuset vil bli lagt frem for Universitetsstyret. Utgangspunktet i forslaget er at initiativet skal huse permanente og midlertidige miljøer som har særlig potensial for å initiere og videreutvikle kunnskaps-samarbeidet om bærekraft ved UiO, og med eksterne aktører.

Det nedsettes gjennom dette mandatet en arbeidsgruppe for Bærekrafthuset.

Mandat

Bærekrafthuset skal være en katalysator for styrket tverrfaglig forskning, utdanning og samfunnskontakt om bærekraft ved UiO.

1. Mål:

Arbeidsgruppen bes utarbeide en anbefaling for konkret innhold i en trinnvis utvikling av Bærekrafthuset, samt ta initiativ til faglige aktiviteter i innledende faser. Premissene for utviklingen er at det legges til rette for oppbygging av gode faglige samarbeidsmuligheter, etableres en foreløpig mindre fysisk lokalitet som, for eksempel, kan huse tverrfakultære forskningsprosjekter i kortere eller lengre perioder. På lengre sikt skal det vurderes om Bærekrafthuset kan etableres permanent i Farmasibygningen når denne fristilles ved ferdigstilling av Livsvitenskapsbygget.

Grunnlagdokumenter for arbeidet er strategiene nevnt over og utkastet «Bærekrafthuset – katalysatoren i UiOs bærekraftsatsning» (vedlegg).

Arbeidsgruppen for Bærekrafthuset skal:

- Foreslå hvordan Bærekrafthuset best utvikles i forskjellige faser.
- Foreslå og initiere konkrete aktiviteter og miljøer som kan bygge Bærekrafthuset i den første virtuelle (og digitalt visuelle) fasen (fra 2023).
- Legge til rette for midlertidige, kortere prosjektsamarbeid for å stimulere til radikal tverrfaglig forskning, og andre aktiviteter i Bærekrafthuset.

2. Arbeidsgruppens sammensetning:

Mette Halskov Hansen	(rektoratet, leder)
Mathilde Skoie	(HF)
Sidsel Roalkvam	(SUM)
Inger Skjelsbæk	(STK)
Vebjørn Bakken	(UiO:Energi og miljø)
Tore Nilsen	(SV)
Dag O. Hessen	(MN)
Eivind Engebretsen	(MED)
Robert Granlund	(Studentparlamentet)
Gunnar Dick	(universitetsdirektørens stab, sekretær)

3. Øvrige rammer for arbeidet og presentasjon av resultatet:

Forventet oppstart av arbeidsgruppen er nyåret 2023. Ved avslutning av 2023 vurderes forlengelse eller endring av gruppen.

- Arbeidet organiseres slik gruppen finner det formålstjenlig.
- Arbeidsgruppen trekker inn Kompetansepanelet for klima, miljø og bærekraft ved behov, og står for øvrig fritt til å innhente råd og innspill fra relevante miljø ved UiO.
- Arbeidsgruppen rapporterer jevnlig underveis i arbeidet.
- Første rapport legges fram for universitetsledelsen i oktober 2023.

Vedlegg: «Bærekrafthuset – katalysatoren i UiOs bærekraftsatsning»

Bærekrafthuset – katalysatoren i UiOs bærekraftsatsning

Utkastet er utarbeidet av rektoratet

Klima- og naturkrisene verden står overfor krever ny kunnskap og nye former for kunnskapsutveksling og formidling. Utfordringene knyttet til reduksjon av klimautslipp, tilpasning til et endret klima og å hindre videre tap av biologisk mangfold og natur, må håndteres samtidig med store utfordringer for å minske ulikhet og forbedre liv og levekår. Til det kreves både fremragende forskning i enkeltdisipliner, omfattende tverrfaglighet og nye former for samarbeid mellom sektorer.

For å møte disse utfordringene håper rektoratet ved Universitetet i Oslo å kunne etablere **Bærekrafthuset / UiO Sustainability Hub** som en ny og kraftfull katalysator for forskning og undervisning om klima, miljø og bærekraft i bredere forstand, for samfunnskontakt om disse tema. Vi ønsker at Bærekrafthuset kan bidra til den omstillingen samfunnet må gjennom. Universitetet i Oslo har en i norsk sammenheng unik bredde i fagporteføljen. Vi har store og sterke naturvitenskapelige miljøer, som inkluderer internasjonalt ledende forskningsmiljøer innen klima og miljø, og fagmiljøer på høyt internasjonalt nivå innen humaniora, samfunnsvitenskap, medisin og juss. Universitetet i Oslo har også utviklet en rekke miljøer for fremragende forskning og undervisning, og kan dokumentere langsiktig satsing på tverrfaglighet. Dette er en avgjørende forutsetning for den nye satsningen.

Vi ser for oss at Bærekrafthuset vil kunne huse både permanente og midlertidige enheter som har særlig potensial for å initiere og videre styrke kunnskaps-samarbeidet internt på UiO, og med private og offentlige aktører utenfor. I Bærekrafthuset vil det bli tilrettelagt for tverrfaglige møteplasser som skal resultere i nytt forsknings- og undervisningssamarbeid med og imellom internasjonalt sterke miljøer, og i med aktører utenfor universitetet.

Kunnskap for en «bærekraftig omstilling»

Det overordnede målet for en bærekraftig omstilling er å sikre livsgrunnlaget for menneskeheten og andre arter, nå og for fremtiden. Det innebærer at vi verner om naturen som skaper grunnlaget for artenes overlevelse, og at vi styrker mulighetene for menneskelig samhandling som er nødvendig for bærekraftige samfunn. Det krever kunnskap både om planetens tålegrenser, og hvordan disse er knyttet til menneskers og andre arters grunnleggende livsbetingelser og sameksistens, og om kulturelle, samfunnsmessige og menneskelige forutsetninger for å skape bærekraftige samfunn. Dette betyr, for eksempel, at klimahensyn og hensyn til naturmangfold må vurderes i sammenheng, og sammen med helsemessige hensyn, og hensynet til å skape grunnlaget for felles innsats for en bærekraftig omstilling. Å legge til rette for en slik felles innsats krever igjen kunnskap om demokrati, kultur og styringsinstitusjoner.

For å gjøre slike vurderinger må vi bygge videre på eksisterende vitenskapelig kunnskap, og tradisjoner for kritisk tenkning og teknologiutvikling. Ankerfestet må være sterke akademiske disipliner. Men i møte med usikker og ustabil fremtid er det også nødvendig med en bred tverrfaglig og sektorovergripende tilnærming som kan sørge for at ny kunnskap utvikles i dynamisk samspill med aktørene som skal være med på å gjennomføre og utforme

en bærekraftig omstilling. Bærekrafthuset skal være Universitetet i Oslos fremste arena for å sikre et slikt samspill.

Hvem og hva passer inn i Bærekrafthuset?

Bærekrafthuset vil favne tverrfaglig forskning, innovativ undervisning, og løsningsorientert samfunnsdialog og -samarbeid om sentrale bærekrafttemaer som, for eksempel, miljø og utvikling, kjønn og mangfold, inkludering, relasjonen mellom vitenskap, teknologi og kultur, og helsedimensjoner av klima- og naturkrisen. Dette vil bli konkret realisert gjennom følgende enheter og aktiviteter som vil kunne inngå Bærekrafthuset – listen er bare foreløpige ideer som er kommet opp i tidligere diskusjoner. Den er på ingen måte fullstendig, det har ikke vært samtaler med alle disse miljøene:

- Sentrale eksisterende forsknings- og undervisningsenheter som Senter for Utvikling og Miljø (SUM), Senter for Tverrfaglig Kjønnforskning (STK), Senter for Teknologi, Innovasjon og Kultur (TIK), School of Environmental Humanities (HF).
- UiOs tre midlertidige strategiske satsninger med sine tverrfaglige porteføljer innen forskning og, i økende grad, støtte til undervisning: UiO: Livsvitenskap, UiO: Demokrati, UiO: Energi og miljø.
- Det nye studentdrevne *Grønt Kontor* med aktiviteter som reparasjonsverksted, innovasjonsinitiativer, og andre aktiviteter rettet mot å styrke universitetet som et laboratorium i bærekraft.
- Eksisterende og nye tverrfaglige bærekraftemner kan undervises i Bærekrafthuset, for eksempel Innovasjonsemnet CityStudio Oslo (30 sp) eller en ny Blindern-lokal variant av dette emnet, honourstillegget Environmental Humanities and Sciences (20 sp), osv.
- Et nytt *Program for radikal tverrfaglig forskning* som vil stille kontorer og driftsmidler til rådighet så utvalgte forsknings- og innovasjonsprosjekter fysisk kan samles kortere eller lengre tid for å arbeide mot et konkret mål (for eksempel nyutvikling av forskningsprosjekt, felles publikasjon, nytt formidlingsrettet tiltak, løsning av konkret problem/utfordring i samarbeid med eksterne aktører, osv.).
- Circle U. prosjektet *Open School of Public Governance* som blant andre vil organisere internasjonale kurser for studenter, samt etter- og videreutdanning rettet mot offentlig sektor i Europa.
- Et nyskapende *Demokratiets Torg* kan vurderes etablert som en åpen arena for formidlings- og dialogrettede aktiviteter i samarbeid mellom forskere, studenter, sivilsamfunn, offentlig sektor, og andre samfunnsaktører, for eksempel knyttet til Oslo Science Citys gravitasjonsområde.
- Andre relevante eksellensmiljøer som er viktige for bærekraftsatsningen kan vurderes inn for kortere eller lengre perioder. For eksempel, særlig relevante Sentre for fremragende utdanning eller Sentre for forskning på miljøvennlig energi.

Faser i etableringen

Farmasibygget er meget godt egnet til å bli det nye Bærekrafthuset om det skal etableres fysisk. Det har en god størrelse og det ligger sentralt på Blindern. Bygget vil stå tomt etter farmasi flytter inn i det nye livsvitenskapsbygget i 2026. Deretter er oppussing nødvendig før innflytting av nye miljøer kan skje. Av faglige grunner er det imidlertid vesentlig at aktiviteter

settes i gang så snart det foreligger vedtak om etablering av Bærekrafthuset, hva enten det er virtuelt, fysisk, eller begge deler.

En arbeidsgruppe nedsatt i desember 2022 vil utarbeide forslag til hvordan Bærekrafthuset kan etableres som konsept og virtuell satsning, og hvordan det kan utvikles i forskjellige faser som peker mot fysisk etablering. Dette innebærer at de miljøer som ønsker seg og er tenkt inn, går videre med vurderinger av hva som best kan gjøres for å videreutvikle bærekraftsamarbeid også før eventuell samlokaliseringen kan skje. Studentdrevet Grønt Kontor er allerede igang med å bli etablert i lokaler i Frederikke og det er sikret lokaler til Program for radikal tverrfaglig forskning i urbygningen i sentrum.